

Hastværk, naar der staar: „De Forholdsregler, som Fæstemændene i sine Forretninger har at iagttage, samt den Betaling, som Fæstemænd maa tage for deres Forretninger. Havde man givet sig Tid, kunde man undgaae al den unødvendige Gentagelse og den ildeblydende Uregelmæssighed i Brugen af Enkelttal og Flertal. Det vilde ikke være urimeligt at forlange, at saadanne Ting, der kunde rettes med et Pennestrøg, underkastedes en omhyggelig Kontrol, inden de sendes ud i Verden.

Naar nu Resultatet af alle disse Sagtagelser skulde lægges frem som en Henvendelse til rette vedkommende, saa maatte en Henvendelse om Lovsproget samtidig stille i forskellige Retninger. Den maatte for det første søge at tale et borgerligt Ord til den juridiske Verdan for, i sproglig Henseende, at faa den mere ind paa det fælles Grundlag, hvorpaa ellers alle danske Mænd og Kvinder bevæge sig. Den maatte dernæst vende sig til Rigsdagen, fordi det er unægteligt, at hvad bestaaende Love rumme af Forsyndelser mod Sproget, for en væsentlig Del ogsaa skyldes den Behandling, de have været underkastede her i Rigsdagen. Endelig maatte Henvendelsen rettes til Regeringen med Anmodning om at skaffe et ulasteligt Grundlag for den bedre sproglige Behandling af Lovene i Rigsdagen. Jeg vilde ikke antage det for unaturligt, om man oprettede en blivende Institution, som havde til Opgave at varetage denne Side af Lovgivningen, om man i Regeringen indførte et Medlem, gennem hvilket Lovforslagene skulde gaa, for der at faa Vidnesbyrd om ikke at stride mod Sprogets forskellige Krav, og om man ogsaa her i Rigsdagen kunde skabe en saadan Instans, en Smeltekedle, om man vil, i hvilken ægte blev skilt fra uægte, inden den endelige Godkendelses Stempel sættes paa Lovene, for at det kunde være sikkert, at de ogsaa i sproglig Henseende havde den rette Lødhed. Hvorledes en saadan Opgave praktisk skulde løses, har jeg selvfølgelig ingen Forestilling om, men jeg haaber, at jeg med de Eksempler, jeg har fremdraget, har vist, at Forespørgselen ikke er greben ud af Luften, og at der er al Anledning til at ende med de Ord:

Vil den højtærede Konsejlspræsident virke for, at der ved Udarbejdelsen af Lovforslag mere end hidtil tages Hensyn til Modersmaalets Krav i Retning af Renhed i Ordvalget, strængt rigtig Sprogbrug og Almenforstaaelighed?

Konsejlspræsidenten (Strup): Den ærede Ordfører for Forespørgerne (Trier)

anvendte megen Tid paa at paavise, hvilke Jels og Mangler der nu findes i vore Love og i vore Lovforslag, for saa vidt jeg opfattede den ærede Ordfører ret, og som han ønskede at blive fri for. Det havde ikke behøvedes lige over for mig, idet jeg erkender Rigtigheden af, at vort Lovsprog, og jeg vil gaa langt videre og sige, at vort Skriftsprog langt fra har den Formrigtighed, den Verbødighed for Modersmaalets Krav, som man kunde ønske. Jeg deler Dunstet om, at enhver Lov maatte komme til at staa som et lille sprogligt Kunstværk — det var en Bending, som den ærede Ordfører brugte — men jeg tror, den ærede Ordfører vil erkende, at det er langt vanskeligere at faa fyldestgjort Dunstet end at erkende Berettigelsen deraf. Jeg var egentlig kommen til denne Forespørgsel med den Tanke, at der vilde fra Forespørgernes Side blive givet noget mere bestemt Anvisning af, hvorledes deres Dunst skulde kunne gennemføres. Det ligger jo nær for, at det ikke er Regeringen alene, som bærer Ansvar for de Mangler, der nu kunne paavises i vort Lovsprog, men her gælder der i egentligt Forstand det, at mange Rofte fordærve Suppen. Repræsentationen har fuldt ud sin Andel i Ansvar for, at vedkommende Love lade meget tilbage at ønske, baade hvad Stønhed i Sproget og Forstaaelsen af Sproget angaar. Vi have jo endogaa oplevet, at der ved denne Samvirken af saa mange Kræfter til Tilvejebringelse af Love tilsidst er udkommet en Lov, hvis enkelte Bestemmelser have været mere eller mindre modstridende. Jeg havde som sagt ventet, at den ærede Ordfører vilde have angivet noget bestemt, hvad der efter hans Mening kunde gøres for at opnaa et bedre Resultat for Fremtiden, end der hidtil har været opnaaet. Det forekommer mig, at, naar den Opfordring rettes til Konsejlspræsidenten, at han skal virke for, at der ved Udarbejdelsen af Lovforslag mere end hidtil tages Hensyn til Modersmaalets Krav i Retning af Renhed, Ordvalg, strængt rigtig Sprogbrug og Almenforstaaelighed, kan det kun forstaaes saaledes, at Forslagene, som blive fremsatte og forelagte af Regeringen, fyldestgøre disse Krav. Regeringen kan umulig have nogen direkte Indflydelse paa, hvorledes Lovforslagene senere blive behandlet eller mishandlede. Vi have en Gang i sin Tid haft en Bestemmelse — det var i det gamle Rigsraads Tid — om, at der ikke maatte stilles Ændringsforslag til 3dje Behandling af et Lovforslag. Til 3dje Behandling blev Lovforslaget forelagt omarbejdet af Regeringen til at tage eller til at forfaste; der maatte ingen Ændringer finde